MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Varuskunta ei voi olla terapialeiri eikä sijaiskoti.

EX-PÄÄTOIMITTAJA ERKKI TEIKARI SATAKUNNAN KANSASSA

Energiapolitiikan suuntaa etsitään

Euroopan parlamentti päätti viime viikolla vetää takaisin 900 miljoonaa tonnia hiilidioksidin päästöoikeuksia. Päätöksellä pyritään vaikuttamaan markkinoihin siten, että hiilen hinta nousisi, mikä puolestaan parantaisi uusituvan energian asemaa.

Parlamentin päätös oli tyypillinen kompromissi, siihen ei oikein kukaan ole tyytyväinen. On myös epävarmaa, miten päätös markkinoilla loppujen lopuksi vaikuttaa. Lopputulos voi olla hiilen korvaaminen vähäisessä määrin muilla polttoaineilla tai sitten ei. Yhtä mahdollista on, että mikään ei muutu, mutta kuluttajien sähkölasku kasvaa.

Hiilipolitiikka heijastuu tietenkin myös Suomeen. Suomessa hiili on paljolti kotimaisen turpeen vaihtoehto. Meillä on tehty vuosia hartiavoimin töitä, jotta hiilen käyttöä voitaisiin vähentää. Tämän takia on rakennettu liuta uusia voimalaitoksia, jotka käyttävät turvetta, puuta ja jätettä polttoaineena.

Hiilen korvaaminen turpeella ja puulla on monella tavalla järkevää. Hiilen päästöt ilmakehään ovat korkeat. Puu on luokiteltu päästöttömäksi polttoaineeksi. Turpeen ja hiilen päästökerroin on suunnilleen sama, mutta turve on kotimaista. Lisäksi käytetyistä turvesoista tulee hiilinieluja, jotka sitovat hiiltä ja vähentävät metaanipäästöjä.

Suomen turvevarat ovat niin runsaat, että kaikki hiili voitaisiin korvata turpeella. Turpeesta on kuitenkin nykyisen hallituksen aikana tehty hylkytavaraa. Tarkoitus on suojelun nimissä lopettaa turvetuotanto Suomessa.

Uusien turvesoitten avaaminen on tullut yhtä hankalammaksi. Byrokratian keinoin voidaan jarruttaa turvetuotantoa ja sitä on todella tehty. Lisäksi turvetuotannon haittana olivat viime vuonna sateet. Tämän kaiken seurauksena turpeesta tuli Suomessa pula, mikä taas johti lisääntyvään hiilen käyttöön.

Ilmeistä onkin, että päästöoikeuksien hinnan nousu näkyy kuluttajahinnassa. Energiayhtiöt käyttävät päätöstä joka tapauksessa perusteena nostaa sähkön hintaa.

Päästöoikeusjärjestelmä on periaatteessa oikea tapa yrittää ohjata energiantuotantoa. Järjestelmä on kuitenkin kaukana täydellisestä.

Kun EU loi päästökaupan, esitettiin pelko tuotannon siirtymisestä muihin maihin nopeutuvassa tahdissa. Työpaikkoja valuukin muualle. Uutena tekijänä on myös amerikkalainen liuskekaasu, joka lisää Yhdysvaltain kilpailukykyä.

Saastuttamisen sakottaminen inspiroi toisaalta teollisuutta kehittämään vähäpäästöisiä tuotantotapoja. Sen pitäisi näky uusina työpaikkoina.

HANNU HUOVILA, TVO

Saksa luopuu ydinvoimasta vuoteen 2022 mennessä. Suomessa ydinvoimaa rakennetaan edelleen.

Vaikka uudistuvaa energiaa kehitellään, suuri käänne antaa odottaa itseään. Euroopan energiapolitiikka on vailla suuntaa.

Maailman suurin hiilen kuluttaja on Kiina. Hiilen käyttö maailmassa kasvaa edelleen rajua vauhtia. Euroopassa suuntaa näyttää maanosan suurin talous Saksa.

Saksa on päättänyt luopua ydinvoimasta. Saksa rakentaa tämän vuoksi kiivaalla tahdilla uutta tuulivoimaa ja panostaa aurinkopaneeleihin.

Näistä ponnisteluista huolimatta maa joutuu käyttämään entistä enemmän hiiltä ja maakaasua turvatakseen energiahuoltonsa.

Tuulivoima on osoittautunut energiamuodoksi, joka toimii vain muhkeiden tukiaisten varassa. Tänä vuonna Suomessakin maksettiin tuulivoimalle tukea keskimäärin 63 euroa megawattitunnilta. Sitä voi verrata metsähakkeen tukeen, joka on vain viidennes tästä.

Metsäenergiaan käytetyllä veroeurolla saadaan siis viisi kertaa enemmän energiaa kuin tuulimyllystä.

Suomen energiapolitiikkaa vaivaa EU:n tapaan visioiden puute. Oikeaa politiikkaa olisi panostaa nyt kotimaiseen energiaan ja sen kehittämiseen. Siihen ei riitä näpertely tuulivoiman kaltaisten tekniikoiden kanssa vaan riuskempia otteita tarvitaan.

Tuulivoima toimii vain muhkeiden tukiaisten varassa.

Ruoka on tärkein

Puheet ruokaturvasta ovat lisääntyneet maailman ruokakriisien seurauksena. Ruokaturva on ollut vahvasti esillä myös EU:n cap-uudistuksen valmistelussa, ja uusimpana asiana eurooppalaista huolta nostavat vapaakauppaneuvottelut Yhdysvaltain kanssa.

Ruokaturva voidaan ymmärtää monella tapaa. Kyse voi olla siitä, onko ruokaa varmasti saatavilla, onko se turvallista tai sisältyykö sen tuotanto- ja toimitusketjuun hallitsemattomia riskejä.

Ruokaturvan kannalta ihanne olisi, että jokainen kansakunta pystyisi tuottamaan itse tarvitsemansa ruuan. Tätä tavoitetta voivat horjuttaa huonot poliittiset päätökset, markkinoiden häiriöt sekä sään ääri-ilmiöt.

Ruokaturva on kovimmalla koetuksella köyhissä kehitysmaissa. Pahin oire tästä on nälänhätä – ei ole kykyä tai mahdollisuutta tuottaa ruokaa riittävästi.

Kansainvälisessä kehitysavussa olisi kenties keskeisintä luoda edellytyksiä paikalliselle ruuantuotannolle. Siksi on vaikea ymmärtää, että maatalouden osuus jää kehitysohjelmissa edelleen vain noin viiteen prosenttiin (MT 8.7.).

Kehitysmaiden ongelmaa kärjistää kasvava kansainvälinen ruokabisnes. Se valtaa viljelymaita paikalliselta tuotannolta. Vaikka ruokaa tuotettaisiin paljon ja tehokkaasti, paikallisilla ihmisillä ei ole siihen välttämättä varaa.

”Tulevaisuudessa joudumme miettimään yhä useammin, kenelle haluamme antaa oikeuden tuottaa ruokaa”, suomalaisten maaseudun järjestöjen kehitysohjelman FFD:n koordinaattori Tiina Huvio sanoo.

Ruoka on paras ja välttämättömin apu nälkään. Parasta kehitysapua taas on tukea paikallisia edellytyksiä ruuan ja muun hyvinvoinnin tuottamiseen.

VIERASYLIÖ

Metsänomistuksen rakennemuutos on Suomelle elintärkeä

Suomella ei ole varaa jättää metsänomistuksen rakennemuutosta tekemättä.

Metsänomistuksen rakenne on muutettava tukemaan paremmin metsään perustuvan biotalouden kasvuedellytyksiä, kuitenkin huomioiden metsänomistajien erilaiset tarpeet.

Metsätalouteen keskittyville metsänomistajille on tarjottava mahdollisuus menestyä.

Puu on paras luonnonvaramme, jonka varaan voidaan rakentaa kestävästi yhteiskunnallista hyvinvointia. Raakaainenäkökulmasta ei kuitenkaan riitä, että puuta huojuu riittävästi Suomen metsissä.

Metsänomistuksen kannattavuus on heikentynyt, ja ongelman syyksi on leimautunut ainoastaan matala puun hinta.

Suomessa suurin osa puusta ei päädy lainkaan markkinoille. Syinä siihen ovat muun muassa perinnönjaon kautta tullut metsänomistus, tietämättömyys metsänomistuksesta ja osaamattomuus käyttää metsiä.

Suomalainen metsälörakenne pirstoutuu edelleen perinnönjakojen yhteydessä, ja metsänomistus etääntyy kauas metsien taloudellisesta hyödyntämisestä.

Nykyinen järjestelmämme tukee valitettavan hyvin tätä kehitystä aina verotusta myöten.

Maat ja maanosat taistelevat siitä, missä maailman puupohjaiset tuotteet valmistetaan.

Edellytyksiä ammattilaisille

Metsänomistuksemme nykyrakenne ei houkuttele investoimaan Suomeen. Siksi tilanne on korjattava välittömästi.

Kun ammattimaisen metsätalouden toimintaedellytyksiä parannetaan, saadaan pysyviä mittakaavaetuja, toiminta tehostuu ja tuottavuus kasvaa metsätalouden kaikissa toiminnoissa.

Näillä toimenpiteillä saadaan suurempi vaikutus metsätalouden kannattavuuteen kuin puun hinnalla. Hyviä yritysesimerkkejä löytyy Suomesta, siihen suuntaan tulisi ohjata myös yksityismetsätaloutta.

Mahdollisuus ammattimaiseen metsänomistukseen on tarjottava kaikille.

Ammattimaiselle metsänomistukselle on määriteltävä yhteiskuntaa hyödyttävät kriteerit, jotka samalla mahdollistavat paremmin kannattavan metsätalouden harjoittamisen.

Lähtökohtana on oltava minimipinta-ala, jolla varmistetaan metsälörakenteen eheytyminen ja metsätalouden aktiivisuus. Minimipinta-alat voitaisiin määrittää etelästä pohjoiseen portaittain 50, 75 ja 100 hehtaarin tasolle.

Metsävarat aktiivikäyttöön

Metsätalouden aktiivisuus tulee määritellä niin, että metsävaratiedon mukaiset hakkuumahdollisuudet toteutuisivat vähintään 90 prosenttisesti jokaisella viiden vuoden ajanjaksolla.

Lisäksi vaadittaisiin toteuttamaan muut ajankohtaiset metsänhoitotoimenpiteet täysimääräisesti.

Metsänomistaja säilyttäisi ammattilaisasemansa, jos hän täyttäisi vaadittavat kriteerit. Vastaavasti hänelle tarjottaisiin esimerkiksi oikeus sukupolvenvaihdoksen verohuojennukseen ja muihin yritystoiminnan etuuksiin.

Lisäksi metsänomistusta voidaan tehostaa aktivoimalla metsäkiinteistöjen markkinoita, varmistamalla yhteismetsien lisääntyminen kannustimien kautta ja rakentamalla keinot perikuntien purkamiseksi.

Olisi myös tärkeää kohdentaa Suomen metsäkeskuksen vaikuttamistyö niihin metsänomistajiin, jotka eivät vielä ole ammattimaisia metsänomistajia tai ovat muuten passiivisia metsänomistuksessa.

Uusi metsälaki antaa valinnanvaraa

Valmisteilla oleva metsälaki lisää metsänomistajan valinnanvapautta ja parantaa osaltaan metsätalouden toimintaedellytyksiä.

Lakiuudistus vähentää yksityiskohtaista metsien käsittelyä koskevaa sääntelyä ja vastaa metsänomistuksen muutoksiin.

Nykyisin osa metsänomistajista pitää entistä tärkeämpänä muitakin kuin taloudellisia arvoja. He haluavat huomioida metsänhoidossa virkistyskäytön, luonnonsuojelun ja maisemalliset tekijät.

Toisaalta monet metsänomistajat tavoittelevat myös entistä enemmän taloudellista hyötyä metsäomaisuudestaan.

Uudistushakkuiden järeys- ja ikärajoitteiden poistaminen mahdollistaa nykyistä paremmin yhtenäisten käsittelyalueiden koon kasvattamisen. Suuremmat käsittelyalueet vähentävät koneiden siirtoja ja tehostavat sekä metsätaloutta että teollisuuden puuhuoltoa.

Lakiuudistuksen myötä metsätaloudessa on nykyistä paremmin mahdollista myös optimoida puun tuotoksen kiertoaika puun eri käyttötarkoituksissa.

Maamme metsävarat ovat vajaakäytössä, kun verrataan puuston vuotuista kasvua sekä kestäviä hakkuumahdollisuuksia toteutuneisiin hakkuisiin.

Erityisesti kielteisesti tasaikäisrakenteiseen metsänkasvatukseen ja uudistushakkuisiin suhtautuvia metsänomistajia aktivoi metsänhoitoon metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen, joka sallii metsien kasvattamisen eri-ikäisrakenteisina.

Tämän toivotaan lisäävän osaltaan puun tarjontaa, jotta puuta käyttävälle teollisuudelle olisi riittävästi saatavilla kotimaista raaka-ainetta.

Kilpailukyky määrää menestyksen

Kaikkia metsänomistajia tarvitaan. Jokaisella on oltava mahdollisuus hoitaa omaa metsäänsä itselleen sopivalla tavalla ja voimassa olevan lainsäädännön puitteissa.

Teollisuudelle kelpaavat kaikki puut, sekä ammattimaisilta että muilta metsänomistajilta.

Suomalaisen metsäteollisuuden tuotteet pärjäävät maailmanmarkkinoilla, jos ne ovat kustannuskilpailukykyisiä. Jos kustannukset eivät sopeudu markkinahintoihin, tuotanto siirtyy kilpailukykyisempiin maihin.

Maat ja maanosat taistelevat siitä, missä maailman puupohjaiset tuotteet valmistetaan.

Suomen on ansaittava paikkansa maailmalla. Tähän voivat yhdessä vaikuttaa teollisuus, suomalaiset metsänomistajat sekä yrittäjät.

Metsänomistuksen rakenteen parantaminen nostaa merkittävästi Suomen mahdollisuuksia menestyä kansainvälisessä kilpailussa, ja se hyödyttää koko metsäsektoria.

TOMI SALO
metsäjohtaja
Metsäteollisuus ry

PÄIVÄN KUVA

HENRIKKI HETEMAA

Otso pelästyi ihmisen hajusta

Joensuulainen **Henrikki Hetemaa** seurasi kameran kanssa Kuusamon piilokojulla karhun ruokailua. Lähimmillään karhu kävi kymmenen metrin päässä nuuhkimassa. Jonkin ajan kuluttua se ilmeisesti haistoi ihmisen ja peruutti paikalta nopeasti pois.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: TUURE KIVIRANTA

Yhdet markkinat, useat säännöt

Käväisin kesäkuussa viljelijäryhmän mukana tutustumassa ruotsalaiseen maatalouteen.

Kultakaivoksia eivät maatilat länsinaapurissakaan ole. Viljelijöiden mukaan alle 300 hehtaarin viljatila ei viljelijää elätä ilman sivuansioita. 200 hehtaaria voisi riittää elinkelpoisen tilan pinta-alaksi erikoiskasvien tuotannossa.

Myös isoilla tiloilla on pitänyt käyttää kekseliäisyyttä kustannusten pienentämiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Pitkiä päiviä viljelijä saa palkkansa eteen painaa myös Ruotsissa.

Tilavierailuilla useampikin ruotsalaisviljelijä ilmaisi kateutensa suomalaisia kohtaan, kuinka Suomi on osannut aina hoitaa asiansa Brysselissä Ruotsia paremmin. Ainahan sitä ei heti uskoisi. Suomella on ollut kuitenkin jatkuvasti linja pitää maatalous pystyssä koko maassa. Ruotsissa tuotantoa on keskitetty tietoisesti etelään.

Suomalaisen silmiin kateutta aiheuttivat eteläruotsalaisten noin tuplasti Suomea paremmat satotasot sekä isommat tilukset ja koneet.

Yhteistä Suomelle ja Ruotsille on, että maataloudelle keksitään EU-säännöjen päälle kotimaisia rajoitteita ja ehtoja, joilla halutaan parantaa ympäristön ja eläinten hyvinvointia. Samalla ehdot kuitenkin nostavat tuotantokustannukset muita maita korkeammiksi.

Teollisuuden ja kaupan ei tarvitsisi enää käyttää aikaansa ruokaskandaalien selittelyyn, kun hankinnat tehtäisiin alun perin kunnolla.

Molemmissa maissa omavaraisuus ruuassa on laskenut viime vuosina. Ruokaa tuodaan maista, joissa tuotannolle ei aseteta tiukkoja rajoitteita eikä maataloutta valvota niin kuin pohjolassa.

Viimeisen puolen vuoden aikana lienee käynyt muillekin kuin maanviljelijöille selväksi, että tuontiruokaa käyttävä teollisuus ja kauppa eivät tiedä tuomansa ruuan alkuperästä juuri mitään. On myyty hevosta nautana, värjätty sikaa naudaksi, vihannessekoituksissa on ollut hulluruohoa ja Helsingin Sanomat raportoi, kuinka Eurooppaan tuotavat lihakontit sekoittuvat Etelä-Amerikan satamissa mahdottomiksi jäljittää.

tuure.kiviranta@maaseuduntulevaisuus.fi

Tuottajat ovat ehdottaneet, että tuontituotteiden tulisi täyttää vastaanottavan maan tuotantoehdot.

Viljelijöille tuontituotteiden laatuvaatimukset takaisivat reilumman kilpailun, kun ehdot kaikille samoilla markkinoilla myytäville tuotteille olisivat samat. Tällä hetkellä samassa kaupassa myydään esimerkiksi tiukkojen rajoitusten ja korkeiden tuotantokustannusten suomalaista lihaa sekä ilman ehtoja tuotettua tuontilihaa.

Voisi luulla, että nykyinen ympäristöministeripuolue vihreät olisi viljelijöiden tukena vaatimassa ehtojen täyttymistä myös tuontiruualta. Silloinhan Suomen lisäksi maailmaa parannettaisiin muissakin maissa. Samat millimetritarkkuudet sikojen karsinoiden ritilöihin ja viljapeltojen ojanvarsiin vaadittaisiin jokaiselta tilalta, jonka tuotteita Suomeen tuotaisiin mistä päin maailmaa tahansa.

Kuluttajalle hyötynä vaatimusten ulottamisesta myös tuontituotteisiin olisi turvallisuus, kun kauppiaat ja teollisuus pakotettaisiin ottamaan selvää tuomiensa tuotteiden lähtöoloista.

Teollisuuden ja kaupan taas ei tarvitsisi enää käyttää aikaansa ruokaskandaalien selittelyyn, kun hankinnat tehtäisiin alun perin kunnolla. Aikaa jäisi vaikka miettiä, kuinka tasata asiakkaan ruokaan käyttämän euron jakaantumista elintarvikeketjun eri osien kesken nykyistä tasapuolisemmin.

LEHTIKATSAUS

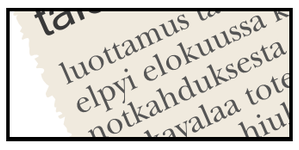

Broilereiden Gosplan

Iltalehti kritisoi valtiosihteerijärjestelmää ja kaipaa väljyyttä hallitusohjelmiin.

”Valtiosihteeriä ei tullutkaan aluksi ihan jokaiselle ministerille. Kuten arvata saattoi, järjestely on kuitenkin laajentunut. Samaan aikaan on muodostunut poliittisten broilerien sääty, jolla on jo useimmat ministerinsalkut. Säädyn yhteinen – joillekin ehkä tiedostamaton – etu on luoda yhä uusia poliittisia vakansseja.

Broilerisääty on – puoluerajat ylittäen – tutustunut toisiinsa jo nuorisopolitiikassa. Osa joukosta siirtyy poliittisten virkojen kautta lobbareiksi. Etujärjestöjen teesit siirtyvätkin sutjakasti kaverien kesken hallitusohjelmaan.

Sitovan hallitusohjelman esikuvia ovat Neuvostoliiton Gosplan ja Natsi-Saksan nelivuotissuunnitelma. Ne toivat selkeyttä ja näennäisiä tuloksiakin, mutta jäykistivät toimintaa ja pahimmillaan lopettivat ajattelun. Suomen hallituksessakin edetään usein ’kirjan mukaan’, vaikka tilanne olisi muuttunut.”

EU:n pidettävä ruokaturvansa

Keskisuomalainen on huolissaan ruuan asemasta EU:n ja USA:n kauppaneuvotteluissa.

”Neuvottelujen ongelmallisimmaksi aihealueeksi noussee maatalous, jossa osapuolet eroavat merkittävästi. Elintarvikealan yritykset Yhdysvalloissa ovat eurooppalaisia suurempia ja käyttävät arveluttavampia keinoja. Niitä ovat muun muassa viljan ja siementen geenimuuntelu, kasvuhormonien käyttö lihantuotannossa sekä eläinperäisten tuotteiden prosessointi ronskimmin kuin mitä EU:ssa sallitaan.”

”Vapaakauppasopimus ei saa johtaa siihen, että yritykset voisivat tinkiä elintarviketurvallisuudesta etsiessään kustannustehokkuutta kiristyvässä kilpailussa. On selvää, ettei EU:n markkinoille pidä päästää maataloustuotteita ja elintarvikkeita, jotka eivät vastaa EU:n jo asettamia laatu- ja turvallisuusvaatimuksia.”

CE-merkintä Tenon soutuun?

Lapin Kansa vaatii maalaisjärkeä säätelyyn, joka uhkaa jo perinteistä venekalastustakin.

”Trafin mukaan perinteiset jokiveneet eivät täytä lain vaatimia kriteerejä, eivätkä sitä tee myöskään veneiden kuljettajat.

Eivät edes ne, jotka ovat veneilleet ikänsä jokivesillään.”

”Trafin mukaan esimerkiksi perinteinen tenolainen ei ole perinnevene, eikä kelpaa sellaisenaan vuokrauskäyttöön. Siksi veneelle pitää hakea alusturvallisuuslain edellyttämä CE-turvallisuusmerkintä, mikä tarkoittaa käytännössä rakenteellisia muutoksia, testejä, tarkastuksia ja lisäkustannuksia.

Näin siitä huolimatta, että muutokset tekevät ketterästä ja nopeasta tenolaisesta mitä todennäköisimmin kelvottoman koskikäyttöön.”

”Trafi tulkitsee lakia kuin piru Raamattua. Jos virastosta ei löydy maalaisjärkeä, sitä luulisi löytyvän lainsäätäjiltä.”